

Gås, mörk soppa och kaka i november

Berättelse

Den 10 november är det mårtensafton i Sverige. Det är kvällen före en gammal helgdag som heter mårtensmessa den 11 november. Dagen har fått sitt namn efter Martin av Tours. Han var en biskop som levde för mycket länge sedan.

På mårtensafton äter många en gås. Gåsen kallas mårtensgås. Förr passade hösten bra för att äta gås. Då var gässen feta och färdiga inför slakten.

I dag firar man mårtensafton mest i Skåne. Skåne ligger längst söderut i Sverige. Man firar också i Blekinge och i delar av Halland. Men förr firade man dagen i nästan hela landet. En vanlig förklaring är att det fanns många gäss kvar i Skåne när gässen blev färre i resten av Sverige. Men man vet inte helt säkert.

En klassisk middag på mårtensafton har tre rätter. Först äter man svartsoppa. Det är en mörk soppa med blod och buljong i. Sedan äter man stekt gås. Till sist äter man en kaka, till exempel skånsk äppelkaka eller spettekaka.

Det finns också en gammal berättelse om Martin. Det sägs att Martin inte ville bli biskop. Därför gömde han sig bland gässen. Men gässen skrek och lät högt, och så hittade folk honom. Därför, säger man, äter vi gås på mårtensafton. Det är en gammal historia, inte säker fakta.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
mårtensafton	kvällen den 10 november då många äter gås
biskop	en hög ledare i kyrkan
gås	en stor fågel som man kan äta
slakt	när ett djur dödas för att bli mat
fira	göra något roligt på en särskild dag
Skåne	landskapet längst söderut i Sverige
förklaring	när man säger varför något är som det är
svartsoppa	en mörk soppa med blod och buljong
buljong	vätska som man kokar på kött eller ben
spettekaka	en hög, ihålig kaka från Skåne

Läsförståelsefrågor

1. När är det mårtensafton?
 1. Den 10 november.
 2. Den 24 december.
 3. Den 1 maj.
2. Vad äter många på mårtensafton?
 1. Fisk och potatis.
 2. En gås, kallad mårtensgås.
 3. Pizza.
3. Var i Sverige firar man mårtensafton mest i dag?
 1. I norra Sverige.
 2. I Skåne och söder.
 3. I Stockholm.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Mårtensafton är kvällen före mårtensmässan.
 2. Alla i Sverige firar mårtensafton i dag.
 3. Svartsoppa är en ljus och söt soppa.
5. Texten berättar en historia om att Martin gömde sig bland gässen. Är det säker fakta eller en gammal berättelse?

Diskussionsfrågor

- Finns det en särskild dag på hösten då man äter en speciell mat där du kommer ifrån? Berätta.
- Vilken mat äter du på en viktig dag? Vem äter du tillsammans med?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om en maträtt som hör ihop med en högtid i ditt land. Vad heter den och när äter man den?